

POZVÁNÍ KE SPOLEČNÝM MODLITBÁM

Program Týdne modliteb za jednotu křesťanů 18. – 25. ledna 2020

Praha 2019
(pro vnitřní potřebu)

Vydala:
Česká biskupská konference
Ekumenická rada církví v ČR

 ČESKÁ
BISKUPSKÁ
KONFERENCE

MODLITBY ZA JEDNOTU KŘESŤANŮ V ROCE 2020

**„Zachovali se k nám neobyčejně laskavě.“
(Sk 28,2)**

Papežská rada pro jednotu křesťanů
Komise pro víru a řád Světové rady církví

PŘEDMLUVA

Milé sestry, milí bratři v Kristu!

Týden modliteb za jednotu křesťanů je výrazem touhy uskutečňovat Ježíšova slova, *aby všichni byli jedno jako ty, Otče, ve mně a já v tobě.* (Jan 17,21)

Smíme se scházet svobodně, napříč jednotlivými církvemi či denominacemi. Dar svobody, který jsme si nedávno intenzivně a vděčně připomínali, tvoří dostatečný a bezpečný prostor pro společné bohoslužby, bez ohledu na velikost farností, měst či obcí. Scházejme se, modleme se, zpívejme společně Bohu ke cti a slávě. Vždyť se možná jako sousedé potkáváme na ulicích, jako kolegové v zaměstnání, i jinde. Jaký zázrak, že se spolu smíme modlit. Nepromarněme čas, který je nám z Boží milosti dáván.

Letošní texty připravili křesťané z Malty. Mořská voda, která omývá břehy tohoto ostrova, je mlčícím svědkem lidského trápení a beznaděje. Nám však je dáno mluvit, je nám dáno slovy vyjádřit jak díky za to, co nám Bůh dává, tak i prosby za všechny, kdo jsou v trápení a bez naděje. Ať už jsou v naší bezprostřední blízkosti, nebo daleko od nás.

Mgr. Daniel Ženatý
předseda ERC v ČR

Mons. Tomáš Holub
delegát ČBK pro ekumenismus

OBSAH

Pořadatelům Týdne modliteb za jednotu křesťanů.....	5
Biblický text	6
Uvedení do tématu	7
Příprava textů pro letošní týden modliteb	9
Ekumenická bohoslužba.....	10
Biblické úvahy a modlitby na osm dní.....	16
Ekumenická situace na Maltě.....	24
Témata Týdne modliteb za jednotu křesťanů 1968–2020	26
Několik klíčových dat z historie Týdne modliteb za jednotu křesťanů.....	29

Poznámka k českému vydání

Všechny biblické texty, názvy a zkratky knih i biblická vlastní jména v celé brožuře jsou převzaty z Českého ekumenického překladu (*Bible. Písmo svaté Starého a Nového zákona*, Česká biblická společnost 2006).

Pořadatelům Týdne modliteb za jednotu křesťanů

Celoroční snaha o jednotu

Tradičním termínem Týdne modliteb za jednotu křesťanů jsou na severní polokouli dny 18. – 25. ledna. Tato data navrhl v roce 1908 Paul Wattson, aby spojil svátky sv. Petra a sv. Pavla, a tak má tato doba symbolický význam. Na jižní polokouli, kde leden patří do období prázdnin, církve často k oslavě týdne modliteb využívají jiné dny, např. kolem Letnic (jak zněl návrh Hnutí pro víru a řád v roce 1926), které mají pro jednotu církve také symbolický význam.

Jsme si vědomi nutnosti této flexibility a byli bychom rádi, kdybyste předkládaný materiál chápali jako pozvání a celoročně si nacházeli čas k vyjádření toho stupně jednoty, kterého církve již dosáhly. Je to pozvání ke společné modlitbě za plnou jednotu podle vůle Ježíše Krista.

Přizpůsobení textu

Tento materiál je nabízen s předpokladem, že bude dle možností přizpůsoben potřebám místního společenství. V takovém případě je nutné vzít v úvahu místní liturgické a bohoslužebné zvyky i celý společenský a kulturní kontext. K úpravám by se v ideálním případě mělo přistupovat ekumenicky.

Na některých místech již existují ekumenické struktury, které mohou materiál zpracovat. Doufáme, že tam, kde dosud nejsou, poslouží potřeba přizpůsobit text jako podnět pro jejich vznik.

Užívání materiálu k týdnu modliteb

- Církvím a křesťanským společenstvím, které slaví týden modliteb při společném setkání, nabízíme řád ekumenické bohoslužby.
- Církve a křesťanská společenství mohou též předkládaný materiál začlenit do vlastních bohoslužebných textů a při svých setkáních použít modlitby z ekumenické bohoslužby, modlitby osmi dní i další texty.
- Společenství slavící týden modliteb každodenní bohoslužbou mohou použít materiál pro jednotlivé dny.
- Ti, kdo chtějí téma týdne modliteb využít ke společnému studiu Bible, se mohou inspirovat biblickými texty a úvahami na jednotlivé dny. Rozhovor o textu lze shrnout v modlitbě pro příslušný den.
- Ti, kdo se modlí soukromě, mohou z materiálu čerpat pro své modlitební úmysly. Posílí se tak jejich vědomí, že při modlitbě za viditelnější jednotu Kristovy církve setrvávají ve společenství s dalšími lidmi po celém světě.

Biblický text

(Sk 27,18 – 28,10)

¹⁸Protože jsme byli prudce zmítáni bouří, lodníci druhý den vyhazovali do moře náklad, aby lodi ulehčili; ¹⁹a třetí den vlastníma rukama hodili do moře lodní výstroj. ²⁰Po mnoho dní se neukázalo ani slunce, ani hvězdy. Prudká bouře nepřestávala a již jsme ztráceli všechnu naději, že se zachráníme. ²¹Když už nikdo neměl ani pomyslením na jídlo, šel Pavel mezi lodníky a řekl jim: „Měli jste mě poslechnout a neopouštět Krétu, a mohli jste si ušetřit toto nebezpečí a škodu. ²²Ale teď vás vyzývám, abyste neztráceli naději, neboť nikdo z vás nepřijde o život, jenom loď vezme za své. ²³Dnes v noci ke mně přišel anděl od Boha, kterému patřím a kterému sloužím, ²⁴a řekl mi: ‚Neboj se, Pavle, ty se před císaře dostaneš. A Bůh ti daroval všechny, kdo jsou s tebou na lodi.‘ ²⁵Bud'te proto dobré mysli. Věřím Bohu, že tomu bude tak, jak mi oznámil. ²⁶Máme se dostat k nějakému ostrovu.“

²⁷Když jsme byli hnáni po Adriatickém moři již čtrnáctou noc, kolem půlnoci měli lodníci dojem, že je nablízku nějaká země. ²⁸Spustili olovnici a naměřili hloubku dvacet sáhů. Kousek dále ji spustili znovu a naměřili patnáct sáhů. ²⁹Báli se, abychom nenajeli na nějaká skaliska, a proto spustili ze zádi čtyři kotvy; toužebně čekali, až se rozední. ³⁰Když se lodníci pokoušeli utéci z lodi a spustili záchranný člun na hladinu pod záminkou, že chtějí spustit kotvy také z přidi, ³¹řekl Pavel důstojníkovi a vojákům: „Nezůstanou-li oni na lodi, nemáte ani vy naději na záchranu.“ ³²Tu vojáci přesekli lana u člunu a nechali ho uplavat.

³³Než se začalo rozednívat, vybízel Pavel všechny, aby pojedli. Privil: „Už čtrnáct dní čekáte na záchranu, nic nejíte a jste o hladu. ³⁴Proto vás vybízím, abyste pojedli. Je to potřebí k vaší záchraně. Neboť nikdo z vás nepřijde ani o vlas na hlavě.“ ³⁵Když to řekl, vzal chléb, vzdal přede všemi díky Bohu, lámal jej a začal jíst. ³⁶Všichni nabyli dobré mysli a přijali pokrm. ³⁷Bylo nás na lodi celkem dvě stě sedmdesát šest. ³⁸Když se nasýtli, vyhazovali obilí do moře, aby lodi odlehčili.

³⁹Když však nastal den, nemohli poznat, která země je před nimi. Viděli jen nějaký záliv s plochým pobřežím a rozhodli se, že u něho s lodí přistanou, bude-li to možné. ⁴⁰Odsekli kotvy a nechali je v moři a zároveň rozvázali provazy u kormidel. Pak nastavili přední plachtu větru a udržovali loď ve směru k břehu. ⁴¹Najeli však na mělčinu a uvízli s lodí. Příd' se zabořila a nemohla se pohnout a zád' se bortila pod nápořem vlnobití. ⁴²Vojáci chtěli vězně zabít, aby některý neutekl, až doplave na břeh. ⁴³Ale důstojník chtěl zachránit Pavla, a proto jim v jejich úmyslu zabránil. Pak dal rozkaz, aby ti, kdo umějí plavat, první skočili do vody a plavali k zemi ⁴⁴a ostatní aby se zachránili na prknech nebo troskách lodí. Tak se všichni dostali na břeh živi a zdraví.

^{28.1}Když jsme se zachránili, dověděli jsme se, že se ten ostrov jmenuje Malta. ²Domorodci se k nám zachovali neobyčejně laskavě. Zapálili hranici dříví a všechny nás k ní pozvali, protože začalo pršet a bylo zima. ³Když Pavel nasbíral náruč chrástí a přiložil na oheň, zakousla se mu do ruky zmije, která prchala před žárem. ⁴Jakmile domorodci uviděli, že mu visí na ruce had, říkali si mezi sebou: „Ten člověk je určitě vrah. I když se zachránil z moře, bohyně odplaty nedovolila, aby zůstal na živu.“ ⁵Ale Pavel setřásl hada do ohně a nic zlého se mu nestalo. ⁶Oni čekali, že oteče nebo že najednou padne mrtev. Když to však dlouho trvalo a viděli, že se s ním nic neděje, začali naopak říkat, že je to nějaký bůh.

⁷Blízko toho místa měl své statky správce ostrova Publius. Ten nás přijal a tři dni se o nás laskavě staral jako o své hosty. ⁸Publiův otec ležel s horečkou a úplavicí. Pavel přišel k němu, pomodlil se, vložil na něj ruce a uzdravil ho. ⁹A potom začali přicházet i jiní nemocní z ostrova a Pavel je uzdravoval. ¹⁰Štědře nás obdarovali, a když jsme měli odjíždět, přinesli nám, co jsme potřebovali na cestu.

Uvedení do tématu

„Zachovali se k nám neobyčejně laskavě.“ (Sk 28,2)

Materiál pro Týden modliteb za jednotu křesťanů v roce 2020 připravili věřící z církví na ostrovech Malta a Gozo (*Christians Together in Malta*, „Křesťané společně na Maltě“). Mnozí místní křesťané slaví 10. února svátek Ztroskotání sv. Pavla, kdy si připomínají příchod křesťanské víry na tyto ostrovy a děkují za něj. Text ze Skutků apoštolů, který se při bohoslužbě čte, byl zvolen také pro letošní Týden modliteb za jednotu křesťanů.

Celý příběh začíná ve chvíli, kdy Pavla odvázejí do Říma jako vězně (Sk 27,1nn). Je sice držen v řetězech, ovšem i tato posléze nebezpečná cesta prokáže, že Boží poslání jeho prostřednictvím trvá.

Toto vyprávění představuje klasické drama člověka nebo lidí vystavených hrozným mocí přírodních živlů. Cestující na lodi jsou vydáni na milost silám moře, které se vzdouvá pod nimi, a mocné bouři, která zuří kolem nich. Tyto síly je odnášejí do neznáma, kde se ocitají ztracení a zbavení naděje.

Všech 276 cestujících na palubě se dělí do několika skupin. Důstojník a jeho vojáci mají moc a autoritu, jsou ale závislí na schopnostech a zkušenostech námořníků. I když vystrašení, křehcí a zranitelní jsou úplně všichni, nejzranitelnější přece jen zůstávají vězni držení v řetězech. Jejich životy nemají valnou hodnotu, dokonce jim hrozí hromadná poprava (27,42). Příběh postupně ukazuje, jak lidi vystavené tlaku a strachu o život ovládá nedůvěra a podezření, které ještě zvyšují rozdíly mezi jednotlivými skupinami.

Je ovšem pozoruhodné, že Pavel i uprostřed tohoto běsnění zůstává příkladem pokoje. Ví, že jeho život neovládají síly, kterým by byl lhostejný, ale že je v rukou Boha, jemuž patří a jemuž se klaní (27,23). Díky této víře tak neztrácí důvěru, že stane před římským císařem, a v síle této víry může předstoupit i před spolucestující a vzdávat díky Bohu. Jeho slovo všechny povzbudí, podle Pavlova příkladu se začínají dělit o chléb a spojuje je nová naděje a důvěra v jeho slovo.

To vše představuje základní téma celého úryvku: Boží prozřetelnost. Důstojník se rozhodl vyplout ve špatném počasí a námořníci zase za bouře rozhodují o tom, jak manévrovat s lodí. Nakonec ale všechny jejich plány přicházejí vniveč a lidé se podle Boží prozřetelnosti zachrání jedině tehdy, když zůstanou spolu a nechají loď narazit na břeh. Plavidlo i veškerý cenný náklad přichází nazmar, zachrání se ale všechny lidské životy, „neboť nikdo z vás nepříjde ani o vlas na hlavě“ (27,34; srov. L 21,18). Chceme-li usilovat o jednotu křesťanů, je třeba poddat se Boží prozřetelnosti, která od nás vyžaduje, abychom se vzdali mnoha věcí, k nimž jsme silně vázání. U Boha záleží jedině na spáse všech lidí.

Tato rozmanitá a znesvářená skupina přistane na „nějakém ostrově“ (27,26). Protože byli na palubě jedné lodi, dostávají se na stejné místo a jednota jejich lidství se tu odhaluje v pohostinnosti přijaté od místních obyvatel. Když se shromažďují kolem ohně uprostřed lidí, kteří je neznají ani jim nerozumějí, ruší se všechny rozdíly moci a společenského postavení. Oněch 276 cestujících už není vydáno na milost lhostejným přírodním silám, ale objímá je láskyplná Boží prozřetelnost, která se projevuje skrze lid prokazující jim „neobyčejnou laskavost“ (28,2). Cestující jsou prochladlí a mokří, můžou se ale zahřát a usušit u ohně. Mají hlad, a dostávají jídlo. Nacházejí také přístřeší až do chvíle, kdy je bezpečné pokračovat v plavbě.

I dnes je v těchto mořích nespočet lidí vystaveno podobným obavám. Tatáž místa, o kterých čteme ve Skutcích apoštolů (27,1; 28,1), tvoří zastávky i na cestách dnešních migrantů. A jinde ve světě podnikají další zástupy lidí podobně nebezpečné cesty po zemi i po moři,

aby unikli před přírodními katastrofami, válkami a chudobou. Také jejich životy jsou vydávány napospas nesmírným a chladně lhostejným silám – nejen těm přírodním, ale také politickým, ekonomickým a lidským. Lidská lhostejnost přitom na sebe bere nejrůznější podobu: lhostejnost těch, kdo zoufalým lidem prodávají místa na lodích neschopných plavby po moři, lhostejnost těch, kdo rozhodují, že nebudou vysílat záchranné čluny, i lhostejnost těch, kdo lodě s migranty posílají zpět. A to jsme zmínili jenom několik příkladů. Když jako křesťané společně čelíme migrační krizi, předkládá nám tento příběh výzvu: souzníme s chladnými silami lhostejnosti, anebo prokazujeme neobyčejnou laskavost a svědčíme o láskyplné Boží prozřetelnosti vůči všem lidem?

Pro naše úsilí o jednotu křesťanů má ctnost pohostinnosti nesmírný význam. Učí nás být velkorysí vůči všem lidem v nouzi. Ti, kdo Pavlovi a jeho společníkům prokázali neobyčejnou laskavost, ještě neznali Krista, ale to, jak neobyčejně laskavě se zachovali, dokázalo znesvářené lidi sjednotit. Jednota nás křesťanů se projeví nejen v pohostinnosti prokazované sobě navzájem, ačkoli i to je samozřejmě ohromně důležité, ale také tehdy, když s láskou přijmeme ty, s nimiž nás nespojuje jazyk, kultura ani víra.

Boží vůlí pro tyto bouřlivé cesty je, aby jeho církve a všichni lidé došli naplnění. Jak bude Pavel později hlásat v Římě: tato Boží spása byla poslána všem lidem (Sk 28,28).

Zamyšlení pro osm dní i bohoslužbu se soustředí na zmíněný text ze Skutků apoštolů. Témata pro jednotlivé dny jsou tato:

1. den: Smíření – hodit náklad přes palubu
2. den: Osvícení – hledat a předávat Kristovo světlo
3. den: Naděje – Pavlovo poselství
4. den: Důvěra – nebojte se a věřte
5. den: Síla – lámat chléb na cestu
6. den: Pohostinnost – prokazovat neobyčejnou laskavost
7. den: Obrácení – proměnit srdce i mysl
8. den: Štěrnost – přijímat a dávat

Příprava textů pro letošní Týden modliteb za jednotu křesťanů

O přípravu návrhu materiálu pro Týden modliteb za jednotu křesťanů v roce 2020 byly požádány církve na Maltě. Úkolem sestavit přípravný výbor pověřila v září 2017 místní římskokatolická biskupská konference společně s ekumenickou radou církví „Křesťané společně na Maltě“ Mons. Hectora Scerriho.

Naše vděčnost patří jak Maltské biskupské konferenci a jednotlivým členským církvím ekumenické rady „Křesťané společně na Maltě“, tak také všem, kdo se do přípravy materiálu nejrůznějším způsobem zapojili:

- Mons. prof. Hector Scerri, svolavatel a koordinátor přípravného výboru za Maltskou biskupskou konferenci, předseda rady „Křesťané společně na Maltě“, předseda diecézní komise maltské arcidiecéze pro ekumenismus, proděkan Teologické fakulty Maltské univerzity (římskokatolická církev),
- Dorianne Buttigieg, sekretářka přípravného výboru, členka diecézní komise maltské arcidiecéze pro ekumenismus (římskokatolická církev),
- rev. Kim Hurst, duchovní Skotské církve u farnosti sv. Ondřeje, Valletta (metodistická církev),
- Elizabeth Lochhead, prokatedrála sv. Pavla, Valletta (anglikánská církev),
- Mons. Joseph Attard, biskupský vikář diecéze Gozo pro laiky a ekumenismus (římskokatolická církev),
- Norman Alexander, člen Skotské církve u farnosti sv. Ondřeje, Valletta (Skotská církev),
- kanovník Simon Godfrey, kancléř prokatedrály sv. Pavla, Valletta (anglikánská církev),
- Dr. Patricia Micallef, koordinátorka skupiny Taizé (římskokatolická církev),
- Judith Pugh, členka anglikánského společenství na ostrově Gozo (anglikánská církev),
- subdiákon Alexander Kuryshev, člen ruské pravoslavné farnosti sv. Pavla (Ruská pravoslavná církev),
- archimandrita Nathanael Felesakis, duchovní správce řecké pravoslavné farnosti sv. Jiří (Řecká pravoslavná církev),
- rev. Ionut Iftimia, duchovní rumunské pravoslavné farnosti sv. Jana Křtitele (Rumunská pravoslavná církev),
- Noel Cauchi, zástupce evangelického luterského společenství (*Andreasmgemeinde*), Valletta (Evangelická luterská církev),
- P. dr. Aurelio Mulè Stagno, SDB, člen diecézní komise pro ekumenismus (římskokatolická církev).

Místní přípravný výbor se setkal v zasedací místnosti Arcibiskupského kněžského semináře Tal-Virtù v maltském Rabatu 12. února, 15. března, 20. dubna a 11. května 2018.

Materiál připravený místní skupinou byl poté předložen mezinárodnímu přípravnému výboru složenému ze zástupců Papežské rady pro jednotu křesťanů a Světové rady církví. Setkání v Arcibiskupském kněžském semináři v Rabatu se konalo ve dnech 13.–18. září 2018. Členové mezinárodního výboru se setkali s místní přípravnou skupinou, se zástupci rady „Křesťané společně na Maltě“, s arcibiskupem Charlesem Sciclunou a s apoštolským nunciem na Maltě arcibiskupem Alessandrem D'Errico.

Ekumenická bohoslužba

„Zachovali se k nám neobyčejně laskavě.“ (Sk 28,2)

Pro Malt'any jako ostrovní národ představují důležitou součást života lodě. Biblický úryvek předkládaný při této bohoslužbě popisuje nebezpečnou plavbu apoštola Pavla po Středoziemním moři. Loď je zároveň symbolem často bouřlivé cesty, kterou křesťané společně podstupují, aby dospěli k jednotě. Navrhujeme proto, aby se do prostoru, kde se bude slavit bohoslužba, ještě před začátkem umístil člun nebo větší model lodě.

Vzhledem k tomu, že čtení ze Skutků apoštolů je poměrně dlouhé a obsahuje technické pojmy z námořnictví, je třeba ho předčítat velmi pečlivě. Úryvek lze rozdělit mezi několik lektorů, případně využít dramatické ztvárnění nebo další prostředky, jak jeho náležitěmu čtení pomoci. Text lze předčítat z místa poblíž zmíněného člunu.

ŘÁD BOHOSLUŽBY

P: předsedající

L: lektor

V: všichni

Úvodní obřady

Vstupní zpěv

Během vstupního zpěvu přicházejí do prostoru, kde se bude slavit ekumenická bohoslužba za jednotu křesťanů, zástupci a představitelé jednotlivých církví. Osoba v čele průvodu nese Bibli pozdviženou tak, aby ji všichni viděli. Knihu pak položí na čestné místo uprostřed bohoslužebného shromáždění.

Přivítání

P: Milost našeho Pána Ježíše Krista, láska Boží a společenství Svatého Ducha s vámi se všemi.

V: I s tebou.

P: Sestry a bratři v Kristu, shromáždili jsme se zde, abychom prosili za jednotu mezi křesťany a za smíření ve světě. Křesťané jsou rozděleni již dlouhá staletí, což působí velikou bolest a odporuje Boží vůli. My věříme v sílu modlitby. Společně s křesťany celého světa proto předkládáme své modlitby a usilujeme o to, abychom vzájemné rozdělení překonali.

Materiály pro letošní Týden modliteb za jednotu křesťanů připravili věřící různých církví na Maltě. Dějiny křesťanství v tomto malém ostrovním národě se datují až do apoštolských dob. Podle tradice dosáhl maltského pobřeží svatý Pavel, apoštol národů, roku 60. Vyprávění o těchto rušných a Boží prozřetelností vedených událostech máme uchováno v posledních dvou kapitolách Skutků apoštolů.

Tento text hovoří o počátcích křesťanství na Maltě – malé zemi složené ze dvou hlavních obydlených ostrovů, Malty a Goza, a dalších menších ostrůvků – v srdci Středoziemního moře, na půl cesty mezi jižním pobřežím Sicílie a severní Afrikou. Tato biblická země tedy leží na křižovatce civilizací, kultur i náboženství.

Naše modlitby a úvahy se dnes i po celý týden modliteb za jednotu soustředí na pohostinnost, kterou obyvatelé ostrova prokázali těm, kdo ztroskotali u jejich břehů: „Zachovali se k nám

neobyčejně laskavě“ (Sk 28,2). Kéž s námi láska a vzájemný respekt, které si nyní projevujeme při modlitbě za jednotu, zůstávají také po celý rok.

Vzývání Ducha Svatého

Odpověď na každou invokaci může nejprve někdo předzpívat a po něm ji pak zopakovat celé shromáždění.

P: Duchu lásky, sestup na toto shromáždění a přebývej mezi námi.

V: Přijď, Duchu Svatý! (nebo Veni, sancte Spiritus!)

P: Duchu jednoty, ukaž nám cestu ke sjednocení všech křesťanů.

V: Přijď, Duchu Svatý! (nebo Veni, sancte Spiritus!)

P: Duchu pohostinnosti, nauč nás přijímat druhé lidi.

V: Přijď, Duchu Svatý! (nebo Veni, sancte Spiritus!)

P: Duchu slitování, probuď v nás úctu ke všem, s nimiž se setkáváme.

V: Přijď, Duchu Svatý! (nebo Veni, sancte Spiritus!)

P: Duchu naděje, pomoz nám odpoutat se od všeho, co nám brání jít po cestě ke sjednocení.

V: Přijď, Duchu Svatý! (nebo Veni, sancte Spiritus!)

Modlitba odpuštění a smíření

Odpověď na každou invokaci může nejprve někdo předzpívat a po něm ji pak zopakovat celé shromáždění.

P: Odpusť nám, Pane, minulé chyby, projevy nedůvěry a provinění vůči křesťanům jiných vyznání a tradic.

V: Pane, smiluj se! (nebo Kyrie, eleison!)

P: Odpusť nám, Pane, že raději zůstáváme ve tmě a nehledáme cestu světla, protože jediné skutečné Světlo jsi ty sám.

V: Pane, smiluj se! (nebo Kyrie, eleison!)

P: Odpusť nám, Pane, že nám chybí víra a nedokážeme být lidmi trpělivé naděje a skutečné lásky.

V: Pane, smiluj se! (nebo Kyrie, eleison!)

P: Odpusť nám, Pane, že druhým lidem působíme bolest, strádání a útrapy.

V: Pane, smiluj se! (nebo Kyrie, eleison!)

P: Odpusť nám, Pane, že se druhých lidí straníme a zůstáváme vůči nim lhostejní, že neprokazujeme pohostinnost všem lidem, zejména cizincům a uprchlíkům.

V: Pane, smiluj se! (nebo Kyrie, eleison!)

P: Hospodin je slitovný a milostivý, shovívavý, nejvyšší milosrdný.

Jak vysoko nad zemí je nebe,

tak mohutně se klene jeho milosrdenství nad těmi, kdo se ho bojí;

jak je vzdálen východ od západu,

tak od nás vzdaluje naše nevěrnosti (Ž 103,8.11–12).

V: Amen.

Píseň

Naslouchání živému Božímu slovu

P: Nebeský Otče, otevři naše srdce a mysl tvému slovu.

V: *Tvá slova jsou Duch a jsou život!*

P: Dej, ať se k sobě navzájem přibližujeme v jednotě a lásce.

V: *Tvé slovo je světlem naší cesty!*

Čtení (Sk 27,18 – 28,10)

L: Slyšeli jsme slovo Boží.

V: *Díky Bohu, který dává spásu a uzdravení.*

Responsoriální žalm (107,8–9.19–22.28–32)

Odp.: Hospodin nás zachránil z mohutných vln.

Ti ať vzdají Hospodinu chválu za milosrdenství
a za divy, jež pro lidi koná:
dosyta dal najíst lačným,
hladovým dal plno dobrých věcí.

A když ve svém soužení úpěli k Hospodinu,
zachránil je z tísně:
seslal slovo své a uzdravil je,
zachránil je z jámy.

Ti ať vzdají Hospodinu chválu za milosrdenství
a za divy, jež pro lidi koná,
ať mu obětují oběť děků,
ať s plesáním vypravují o všech jeho skutcích.

A když ve svém soužení úpěli k Hospodinu,
vyvedl je z tísně:
utišil tu bouři, ztichlo vlnobítí.
Zaradovali se, když se uklidnilo,
on pak je dovedl do přístavu, jak si přáli.

Ti ať vzdají Hospodinu chválu za milosrdenství
a za divy, jež pro lidi koná,
ať ho vyvyšují v shromáždění lidu,
v zasedání starších ať ho chválí!

Před evangeliem i po něm lze zazpívat nějaký vhodný alelujový verš.

Evangelium (Mk 16,14–20)

L: Slyšeli jsme slovo Boží.

V: *Chvála tobě, Pane Ježíši Kriste, ty jsi radostná zvěst!*

Následuje biblické zamyšlení nebo krátká homilie.

Píseň

Nicejsko-cařihradské vyznání víry

P: Bratři a sestry, sjednoceni v Pánu Ježíši Kristu nyní vyznejme společnou víru v jednoho Boha Otce, Syna a Ducha Svatého.

*V: Věřím v jednoho Boha, Otce všemohoucího,
Stvořitele nebe i země,
všeho viditelného i neviditelného.*

*Věřím v jednoho Pána Ježíše Krista,
jednorozeného Syna Božího,
který se zrodil z Otce přede všemi věky:
Bůh z Boha, Světlo ze Světla,
pravý Bůh z pravého Boha,
zrozený, nestvořený, jedné podstaty s Otcem:
skrze něho všechno je stvořeno.
On pro nás lidi a pro naši spásu sestoupil z nebe.
Skrze Ducha Svatého přijal tělo z Marie Panny a stal se člověkem.
Byl za nás ukřižován,
za dnů Poncia Piláta byl umučen a pohřben.
Třetího dne vstal z mrtvých podle Písma.
Vstoupil do nebe, sedí po pravici Otce.
A znovu přijde, ve slávě,
soudit živé i mrtvé
a jeho království bude bez konce.*

*Věřím v Ducha Svatého,
Pána a dárce života,
který z Otce vychází,
s Otcem i Synem je zároveň uctíván a oslavován
a mluvil ústy proroků.*

*Věřím v jednu, svatou, všeobecnou, apoštolskou církev.
Vyznávám jeden křest na odpuštění hříchů.
Očekávám vzkříšení mrtvých
a život budoucího věku.
Amen.*

Modlitba věřících (přímluvy)

Přisluhující během modlitby postupně přinášejí do bohoslužebného prostoru osm vesel (buď skutečných, anebo modelů). Na každém je napsáno jedno slovo: smíření, osvícení, naděje, důvěra, síla, pohostinnost, obrácení a štědrost. Každá z osmi proseb pak začíná představením příslušného vesla: přisluhující ho pozdvihne a položí vedle loďky. Následuje chvíle tiché modlitby a nakonec lektor přednese prosbu a všichni na ni odpovídají.

P: Životním bouřím nemůžeme čelit sami. Loď pluje kupředu jedině tehdy, když všichni veslaři zabírají jednotně. Tváří v tvář všem obtížím vyznáváme, že musíme veslovat společně a spojit síly. Proto se modleme.

Během tiché modlitby přináší příslušující první veslo („smíření“). Podobně se pak před každou prosbou přináší další.

L: Milostivý Bože, uzdrav naše bolestivé vzpomínky na minulost, která našim církvím způsobila zranění a nadále nás od sebe odděluje.

V: Slyš naše prosby za smíření.

L: Milostivý Bože, uč nás držet kurz přímo ke Kristu, pravému světlu.

V: Slyš naše prosby za osvětlení.

L: Milostivý Bože, posiluj naši důvěru ve tvou prozřetelnost vždy, když se cítíme ztraceni v bouřích života.

V: Slyš naše prosby za naději.

L: Milostivý Bože, proměň naše mnohá rozdělení v harmonickou jednotu a naši nedůvěru změň ve vzájemné přijetí.

V: Slyš naše prosby za důvěru.

L: Milostivý Bože, dej nám sílu, ať pravdu hlásáme ve spravedlnosti a lásce.

V: Slyš naše prosby za sílu.

L: Milostivý Bože, odstraň všechny viditelné i neviditelné překážky, které nám brání přijmout bratry a sestry nacházející se v nebezpečí nebo nouzi.

V: Slyš naše prosby za pohostinnost.

L: Milostivý Bože, proměň naše srdce i celá křesťanská společenství, abychom mohli být nástroji tvého uzdravení.

V: Slyš naše prosby za obrácení.

L: Milostivý Bože, otevři nám oči, abychom v celém stvoření viděli tvůj dar, a otevři i naše dlaně, abychom se o plody tvého stvoření solidárně dělili.

V: Slyš naše prosby za štědrost.

Modlitba Páně

P: Sjednoceni v Ježíši Kristu se nyní společně modleme slovy, která nás naučil.

*V: Otče náš, jenž jsi na nebesích,
posvěť se jméno tvé.*

Přijď království tvé.

Bud' vůle tvá jako v nebi, tak i na zemi.

Chléb náš vezdejší dej nám dnes.

A odpusť nám naše viny,

jako i my odpouštíme našim viníkům.

A neuveď nás v pokušení,

ale zbav nás od zlého.

Neboť tvé je království

i moc i sláva navěky.

Amen.

P: Maltský lid přijal Pavla a jeho společníky neobyčejně laskavě. Pozdravme se nyní navzájem a předejme si znamení pokoje, který nám Kristus dává jako svůj dar.

Jsme posláni hlásat radostnou zvěst

P: Sešli jsme se zde jako křesťané,
a tak jsme zároveň učedníky a spolubratry.
Jestliže je jednota křesťanů naší společnou touhou,
zavažme se nyní, že o tento společný cíl
budeme nově usilovat.

Následuje chvíle tiché modlitby.

K pronášení následujícího požehnání se mohou připojit všichni představitelé zúčastněných církví.

P: Kéž z nás Bůh Otec, který nás povolal ze tmy do světla,
učiní skutečné posly Božího světla.

V: Amen.

P: Kéž nám Syn, který nás vykoupil svou drahocennou krví,
dá sílu následovat jeho příklad ve službě druhým.

V: Amen.

P: Kéž nás Duch Svatý, který je pán a dárce života,
posiluje při všech životních ztroskotáních,
abychom vytrvali a bezpečně dosáhli břehů spásy.

V: Amen.

P: Kéž nám všemohoucí a milosrdný Bůh Otec, Syn a Duch Svatý žehná
a ochraňuje nás nyní i navěky.

V: Amen.

*V: Společně půjdeme hlásat zázraky Boží lásky.
Amen! Aleluja! Amen!*

Závěrečný zpěv

DOPLŇUJÍCÍ MATERIÁL

Přímo pro oslavu Týdne modliteb za jednotu křesťanů v roce 2020 složili maltští křesťané píseň *Unusual Kindness*, „Neobyčejná laskavost“. Poslechnout si ji lze na této internetové adrese: <http://thechurchinmalta.org/en/posts/325/ecumenical-commission>

Biblické úvahy a modlitby na osm dní

1. den: Smíření – hodit náklad přes palubu

Sk 27,18–19.21

„Protože jsme byli prudce zmítáni bouří, lodníci druhý den vyhazovali do moře náklad, aby lodi ulehčili; a třetí den vlastníma rukama hodili do moře lodní výstroj. (...) Když už nikdo neměl ani pomyslení na jídlo, šel Pavel mezi lodníky a řekl jim: „Měli jste mě poslechnout a neopouštět Krétu, a mohli jste si ušetřit toto nebezpečí a škodu.““

Ž 85

L 18,9–14

Zamyšlení

Jako křesťané pocházející z různých církví a tradic jsme ke své lítosti za uplynulá staletí nashromáždili množství zavazadel: skrývají vzájemnou nedůvěru, zahořklost a podezřívavost. Děkujeme proto Pánu za to, že se v minulém století zrodilo a rostlo ekumenické hnutí. Setkávání s křesťany jiných tradic a také společné modlitby za jednotu nás podněcují, abychom usilovali o vzájemné odpuštění, smíření a přijetí. Nesmíme zavazadlům se zátěží minulosti dovolit, aby se nám stala překážkou a bránila nám přibližovat se k sobě navzájem. Pánovou vůlí je, abychom odhodili zbytečné břemeno a nechali prostor pro něj.

Modlitba

Bože, dárce odpuštění,
osvobod' nás od bolestných vzpomínek na minulost,
které zraňují náš společný křesťanský život.
Veď nás ke smíření,
abychom skrze Ducha Svatého
nenávist překonávali láskou,
hněv vlídností
a podezřívavost důvěrou.
Prosíme o to ve jménu tvého milovaného Syna,
našeho bratra Ježíše.
Amen.

2. den: Osvícení – hledat a předávat Kristovo světlo

Sk 27,20

„Po mnoho dní se neukázalo ani slunce, ani hvězdy. Prudká bouře nepřestávala a již jsme ztráceli všechnu naději, že se zachráníme.“

Ž 119,105–110

Mk 4,35–41

Zamyšlení

Kristus je naše světlo a náš průvodce. Bez tohoto světla a vedení ztrácíme orientaci. Když křesťané ztrácejí ze zřetele Krista, ovládá je strach a vzniká mezi nimi rozdělení. A co víc – mnozí lidé dobré vůle, kteří stojí mimo církve, pak nedokážou Kristovo světlo vidět, protože když jsme jako křesťané rozdělení, odrážíme ho s menším jasem nebo ho dokonce úplně zastiňujeme. Pokud ale Kristovo světlo hledáme, přibližujeme se k sobě navzájem a toto světlo pak odrážíme mnohem jasněji a stáváme se skutečným znamením Krista, který je světlo světa.

Modlitba

Bože, tvé slovo je světlem pro naše kroky
a bez tebe ztrácíme směr a orientaci.
Osvěcuje nás,
abychom vedeni tvým slovem kráčeli po tvé cestě.
Kéž naše církve touží po tvém vedení,
útěše a proměňující přítomnosti.
Dej nám poctivost,
bez které jen těžko poznáme,
kdy druhým znemožňujeme vidět tvé světlo,
a daruj nám milost,
abychom se s nimi mohli o tvé světlo dělit.
Prosíme o to ve jménu tvého Syna,
který nás, kdo ho následujeme,
povolává být světlem světa.
Amen.

3. den: Naděje – Pavlovo poselství

Sk 27,22.34

„Ale teď vás vyzývám, abyste neztráceli naději, neboť nikdo z vás nepříjde o život, jenom loď vezme za své. (...) Neboť nikdo z vás nepříjde ani o vlas na hlavě.“

Ž 27

Mt 11,28–30

Zamyšlení

Jako křesťany náležející k různým církvím a tradicím, které mezi sebou nejsou zcela smířené, nás občas odradí, když nevidíme zřetelný pokrok směřující k viditelné jednotě. Někteří se dokonce vzdávají vší naděje a v jednotě vidí jen nedosažitelný ideál. Další zase jednotu vůbec nepovažují za nezbytnou součást vlastní křesťanské víry. Za dar viditelné jednoty se modleme s nezlomnou vírou, neochabující trpělivostí a nadějí, která vyčkává, a přitom důvěřujeme láskyplné Boží prozřetelnosti. Pán v modlitbě prosil o jednotu pro svou církev a na cestě k ní nás doprovází. Nemůžeme se ztratit.

Modlitba

Bože milosrdenství,
jsme ztraceni a chybí nám odvaha,
proto se utíkáme k tobě.
Vlij do nás svou naději.
Kéž naše církve doufají v jednotu a usilují o ni:
jednotu, za kterou tvůj Syn prosil v předvečer svého utrpení.
Prosíme o to skrze něj, který žije a kraluje
s tebou a Duchem Svatým na věky věků.
Amen.

4. den: Důvěra – nebojte se a věřte

Sk 27,23–26

„Dnes v noci ke mně přišel anděl od Boha, kterému patřím a kterému sloužím, a řekl mi: ‚Neboj se, Pavle, ty se před císaře dostaneš. A Bůh ti daroval všechny, kdo jsou s tebou na lodi.‘ Buďte proto dobré mysli. Věřím Bohu, že tomu bude tak, jak mi oznámil. Máme se dostat k nějakému ostrovu.“

Ž 56

L 12,22–34

Zamyšlení

Pavel se svým povzbuzením a nadějí uprostřed bouře postavil strachu a zoufalství svých spolucestujících. Být takovým znamením a stavět se na odpor máme i my všichni, kdo jsme povoláni za učedníky Ježíše Krista. Ve světě rozděleném strachem máme stát jako svědkové naděje a vkládat důvěru do láskyplné Boží prozřetelnosti. Křesťanská zkušenost nám říká, že Bůh píše rovně i na křivých rádcích, a my víme, že všemu navzdory se neutopíme ani neztratíme. Protože nezlomná Boží láska přetrvá navěky.

Modlitba

Všemohoucí Bože,
vlastní utrpení nás nutí křičet bolestí
a choulíme se strachem,
kdykoli prožíváme nemoc, úzkost nebo smrt svých blízkých.
Uč nás vkládat do tebe svou důvěru.
Kéž jsou naše církve znamením tvé prozřetelnosti a péče.
Dej, ať jsme pravými učedníky tvého Syna,
který nás učil naslouchat tvému slovu
a sloužit si navzájem.
S důvěrou o to prosíme ve jménu tvého Syna
a v moci Ducha Svatého.
Amen.

5. den: Síla – lámat chléb na cestu

Sk 27,33–36

„Než se začalo rozednívat, vybízel Pavel všechny, aby pojedli. Privil: ‚Už čtrnáct dní čekáte na záchranu, nic nejíte a jste o hladu. Proto vás vybízím, abyste pojedli. Je to potřebí k vaší záchraně. Neboť nikdo z vás nepřijde ani o vlas na hlavě.‘ Když to řekl, vzal chléb, vzdal přede všemi díky Bohu, lámal jej a začal jíst. Všichni nabyli dobré mysli a přijali pokrm.“

Ž 77

Mk 6,30–44

Zamyšlení

Pavlova pobídka k jídlu povzbuzuje všechny na lodi, aby se posílili před tím, co je zanedlouho čeká. Přijetí chleba je známkou, že cestující změnili postoj a zoufalství u nich střídá odvaha. Podobně nám i eucharistie neboli večeře Páně poskytuje jídlo na cestu a nově nás nasměrovává, abychom žili v Bohu. Posiluje nás. Lámání chleba – které stojí ve středu života křesťanského společenství a bohoslužby – nám dává sílu ke křesťanské službě. Očekáváme příchod dne, kdy budou všichni křesťané společně stát u jednoho stolu večeře Páně a čerpat sílu z jednoho chleba a jednoho kalicha.

Modlitba

Milující Bože,
tvůj Syn Ježíš Kristus v předvečer svého utrpení lámal chléb
a dělil se o kalich se svými přáteli.
Dej, ať se k sobě přibližujeme ve stále užším společenství
a podle příkladu apoštola Pavla a prvních křesťanů
budujeme mosty soucitu, solidarity a harmonie.
Prosíme o to v síle Ducha Svatého
a ve jménu tvého Syna,
který dal svůj život, abychom my mohli žít.
Amen.

6. den: Pohostinnost – prokazovat neobyčejnou laskavost

Sk 28,1–2.7

„Když jsme se zachránili, dověděli jsme se, že se ten ostrov jmenuje Malta. Domorodci se k nám zachovali neobyčejně laskavě. Zapálili hranici dříví a všechny nás k ní pozvali, protože začalo pršet a bylo zima. (...) Blízko toho místa měl své statky správce ostrova Publius. Ten nás přijal a tři dni se o nás laskavě staral jako o své hosty.“

Ž 46

L 14,12–24

Zamyšlení

Po traumatickém zážitku a konfliktech během mořské bouře přijímají cestující, vyvržení na břeh, praktickou pomoc ostrovanů jako neobyčejnou laskavost. Toto jednání je projevem našeho společného lidství. Evangelium nás učí, že když pečujeme o ty, kdo jsou v nesnázích, projevujeme tak lásku samému Kristu (Mt 25,40). Když navíc prokazujeme láskyplnou a vlídnou péči o slabé a opovrhované, naše srdce se přetváří po příkladu srdce Božího, ve kterém chudí a blední mají zvláštní místo. Přijímat cizince – lidi jiné kultury nebo víry, imigranty nebo uprchlíky – znamená milovat samého Krista a zároveň milovat tak, jak miluje Bůh. Jako křesťané jsme povoláni vykročit ve víře a jít s všeobjímající Boží láskou vstříc i k těm, které dokážeme milovat jen stěží.

Modlitba

Bože sirotků, vdov a cizinců,
vlij nám do srdce silný cit pro pohostinnost.
Otevři nám oči a srdce, ať poznáme,
kdy tě máme krmit, odívat a navštěvovat.
Kéž se naše církve zapojí
do snah o ukončení hladu, žízně a osamocení
a pomáhají odstraňovat překážky v přijímání všech lidí.
Prosíme o to ve jménu tvého Syna Ježíše,
který je přítomen v našich nejmenších bratřích a sestřích.
Amen.

7. den: Obrácení – proměnit srdce i mysl

Sk 28,3–6

„Když Pavel nasbíral náruč chrástí a přiložil na oheň, zakousla se mu do ruky zmije, která prchala před žárem. Jakmile domorodci uviděli, že mu visí na ruce had, říkali si mezi sebou: ‚Ten člověk je určitě vrah. I když se zachránil z moře, bohyně odplaty nedovolila, aby zůstal na živu.‘ Ale Pavel setřásl hada do ohně a nic zlého se mu nestalo. Oni čekali, že oteče nebo že najednou padne mrtev. Když to však dlouho trvalo a viděli, že se s ním nic neděje, začali naopak říkat, že je to nějaký bůh.“

Ž 119,137–144

Mt 18,1–6

Zamyšlení

Místní obyvatelé si uvědomili, že se mýlili, když Pavla považovali za vraha, a proto svůj názor změnili. Mimořádná událost se zmijí ostrovanům umožnila vidět věci novým způsobem: takovým, který je připraví vyslechnout Pavlem předávané Kristovo poselství. Když usilujeme o jednotu a smíření křesťanů, často nám nezbývá než začít nově přemýšlet nad tím, jak se díváme na ostatní tradice a kultury. To ovšem není možné, aniž bychom se stále znovu obraceli ke Kristu a učili se překonávat pocity, kdy druhé považujeme za hrozbu. Pak se budeme moci zbavit negativních pohledů na druhé a posunout se na cestě k jednotě.

Modlitba

Všemohoucí Bože,
obracíme se k tobě s kajícím srdcem.
Pomáhej nám, když se upřímně snažíme nalézt tvou pravdu,
očišťuj nás od nespravedlivých názorů na druhé
a veď naše církve, aby rostly ve vzájemném společenství.
Dej, ať se dokážeme zbavit strachu
a lépe rozumět sobě navzájem i cizincům mezi námi.
Prosíme o to ve jménu toho, který je nejvyšší spravedlivý,
tvého milovaného Syna Ježíše Krista.
Amen.

8. den: Štědrost – přijímat a dávat

Sk 28,8–10

„Publiův otec ležel s horečkou a úplavicí. Pavel přišel k němu, pomodlil se, vložil na něj ruce a uzdravil ho. A potom začali přicházet i jiní nemocní z ostrova a Pavel je uzdravoval. Štědře nás obdarovali, a když jsme měli odjíždět, přinesli nám, co jsme potřebovali na cestu.“

Ž 103,1–5

Mt 10,7–8

Zamyšlení

Tento příběh je plný zmínek o tom, že někdo dává, anebo přijímá: Pavel přijímá neobyčejnou laskavost od ostrovanů a zároveň dává uzdravení Publiovu otci i dalším lidem. Všech 276 cestujících, kteří v bouři přišli o všechno, přijímá hojné zásoby na další plavbu. Jako křesťané jsme povoláni prokazovat neobyčejnou laskavost. Abychom ale mohli dávat, musíme se nejprve naučit přijímat – od Krista i od druhých lidí. Častěji, než si to vůbec uvědomujeme, jsme příjemci laskavostí od těch, kdo jsou jiní než my. Tyto projevy jsou zároveň znamením štědrosti a uzdravení, které dává Pán. Když nás uzdravil, jsme také odpovědní za to, že všechno, co jsme od něj přijali, budeme také předávat dál.

Modlitba

Bože, Dárce života,
děkujeme ti za dar tvé slitovné lásky,
která nás utěšuje a posiluje.
Dej, prosíme, aby se naše církve neuzavíraly
a ochotně přijímaly tvé dary od sebe navzájem.
Dej ducha štědrosti nám všem,
kdo společně putujeme cestou k jednotě všech křesťanů.
Prosíme o to ve jménu tvého Syna,
který s tebou a Duchem Svatým kraluje na věky věků.
Amen.

Ekumenická situace na Maltě¹

Obyvatelé Malty, ostrova ve Středozemním moři, přijali křesťanskou víru díky úsilí apoštola Pavla poté, co zde ztroskotal na cestě do Říma. Podrobný popis strašlivé mořské bouře, „příhodného“ ztroskotání a následného přijetí, kterého se všem 276 pasažérům plavidla dostalo poté, co bezpečně dosáhli pobřeží, zaznamenávají kapitoly 27 a 28 ve Skutcích apoštolů. A tentýž novozákonní text také stručně popisuje, jak Pavel na Maltě působil a uzdravoval.

Maltu během její dlouhé a rozmanité historie ovládaly nejrůznější mocnosti: Kartáginci, Římané, Byzantinci, Arabové, Normané, Švábové, Aragonští, rytíři řádu sv. Jana, Francouzi a Britové. Nezávislost Malta získala v rámci britského Společenství národů roku 1964 a v roce 2004 se stala členskou zemí Evropské unie.

Křesťanská víra je v kultuře obyvatel Malty i sesterského ostrova Gozo hluboce zakořeněná. Ačkoli je ovšem dnešní obyvatelstvo v počtu asi 430 tisíc lidí převážně římskokatolického vyznání, existují zde také početně významné skupiny křesťanů hlásících se k jiným tradicím. Pro místní tak ekumenismus není nic nového. Země leží na křižovatce civilizací, náboženství, obchodních cest i migrace, a Maltané tak vždy museli být vůči druhým otevření a nadmíru pohostinní. Zdejší lidé si uvědomují, že když budou s tím, co je odlišuje, náležitě nakládat, mohou ocenit bohatství skryté v různých církevních tradicích.

První trvalá a početně významná přítomnost příslušníků jiných církví se datuje do první poloviny 19. století. V reakci na velký počet britských vojáků a námořníků, které doprovázeli také jejich duchovní, začaly na ostrovech vznikat důstojné bohoslužebné prostory pro věřící Skotské církve (kostel sv. Ondřeje, založený roku 1824 a dokončený v roce 1857), anglikánského společenství (prokatedrála sv. Pavla, založená v roce 1839 a dokončená roku 1844) a metodistické církve (dokončeno roku 1883). Krymská válka a otevření Suezského průplavu vytvořily z Malty strategickou námořní základnu i obchodní a dopravní uzel.

Řekové a Kypřané, kteří se zde usadili, dali v roce 1816 vzniknout řeckému pravoslavnému společenství. Od 90. let 20. století pak dochází k výraznému nárůstu počtu věřících i u dalších pravoslavných církví. Většinu z nich tvoří Východoevropané, kteří na Maltu přišli hledat práci. Jedná se o pravoslavné věřící ze Srbska, Ruska, Rumunska i Bulharska. Útočiště našlo na Maltě také velké množství lidí hlásících se k východním pravoslavným církvím, zejména z Egypta, Etiopie a Eritreje, kteří ze svých zemí utekli kvůli pronásledování. A totéž platí také o menších skupinách pravoslavných křesťanů z Blízkého východu, zejména ze Sýrie a Iráku.

Široké spektrum křesťanských církví má za následek, že ekumenické dění na Maltě skutečně kypí životem. K prvním ekumenickým setkáním začalo docházet v polovině 60. let 20. století, kdy se skupinka římskokatolických kněží pravidelně setkávala s několika kaplany místní britské vojenské posádky. Probírali přitom otázky společného zájmu a společně se modlili. Podobně se začala vyvíjet plodná a častá spolupráce také mezi maltskými biblisty a duchovními různých křesťanských tradic. Je známo, že mnohé z těchto ekumenických kontaktů se opíraly o hluboce zakořeněné přátelské vztahy. S duchovními různých křesťanských tradic spolupracovala také Maltská biblická společnost.

První oficiální ekumenické bohoslužby se na Maltě začaly konat na přelomu 60. a 70. let. Ve stejné době také došlo k prvním setkáním Mezinárodní anglikánsko-katolické teologické

¹ Veškerá práva vztahující se k tomuto textu i odpovědnost za něj náleží výhradně ekumenické skupině z Malty, která podklady pro Týden modliteb za jednotu křesťanů v roce 2020 sestavila.

komise (ARCIC) a Lutersko-katolického dialogu na Maltě. V říjnu roku 1977 maltský katolický arcibiskup Joseph Mercieca založil Diecézní ekumenickou komisi, jejímž úkolem bylo vybízet k modlitbám za jednotu křesťanů a šířit mezi katolíky povědomí o přítomnosti dalších křesťanských společenství a pochopení pro ně.

V roce 1995 otec Maurice Eminyan, SJ založil Maltskou ekumenickou radu, která dnes nese název „Křesťané společně na Maltě“. Tvoří ji zástupci různých církví a setkávají se každé dva měsíce, aby probírali ekumenické otázky, organizovali veřejné rozhovory a ve spolupráci s Diecézní ekumenickou komisí finalizovali obsah a průběh ekumenických bohoslužeb. Ta hlavní se koná v lednu, během Týdne modliteb za jednotu křesťanů. Další bývají organizovány ve dnech kolem Letnic.

Mezi členy rady „Křesťané společně na Maltě“ patří římskokatolická církev, anglikánská církev, Skotská církev, metodistická církev, Evangelická luterská církev, Řecká pravoslavná církev, Srbská pravoslavná církev, Ruská pravoslavná církev, Rumunská pravoslavná církev, Bulharská pravoslavná církev a Koptská pravoslavná církev. Součástí rady je také Církev adventistů sedmého dne.

Ekumenismu se na Maltě daří. Pracovní vztahy provází hluboký respekt a duch skutečné spolupráce. Místní katolická církev pomáhá jednotlivým pravoslavným společenstvím při hledání vhodných bohoslužebných prostor. Podobně otevřela své dveře i římskokatolická diecéze ostrova Gozo a poskytla bohoslužebné prostory anglikánům i dalším křesťanům z reformovaných tradic.

Vedle obvyklých ekumenických bohoslužeb se na Maltě konají také další pravidelné a zajímavé akce, mezi nimi například tyto:

- společný projekt diakonie – lokální i zahraniční, pro který se finanční podpora získává napříč křesťanskými společenstvími,
- vánoční svátek „Devíti čtení“ v anglikánské prokatedrále sv. Pavla ve Vallettě, kterého se účastní také hosté z ekumeny,
- ekumenická recepce, kterou pořádá maltský katolický arcibiskup v průběhu Týdne modliteb za jednotu křesťanů,
- společné iniciativy, jako jsou návštěvy nemocných a seniorů, zpívání koled a setkání u příležitosti Světového dne modliteb za stvoření,
- vzájemná účast křesťanských představitelů na svátcích jednotlivých patronů,
- spolupráce se Skotskou církví a farností sv. Ondřeje při podpoře potravinové banky,
- *Lighthouse Network* („Síť Maják“), v níž se křesťané jednou za měsíc shromažďují k modlitbě a chvále,
- duchovní různých křesťanských tradic spolupracují při výuce v programu vyššího vzdělávání v oblasti ekumenismu, který pořádá Diecézní ekumenická komise společně s Pastoračním a formačním institutem maltské arcidiecéze,
- prezident Maltské republiky zve každý rok před Vánocemi církevní představitele k rozhovorům u kulatého stolu a vánoční hostině.

Ekumenická spolupráce na všech úrovních je pro podporu jednoty maltských křesťanů nesmírně užitečná. Převládá zde nesmírně pozitivní ekumenické ovzduší, které může sloužit jako mikrokosmos ekumenického dialogu na všeobecné úrovni.

Témata Týdne modliteb za jednotu křesťanů 1968–2020

V roce 1968 se začaly používat materiály připravované společně Komisí pro víru a řád Světové rady církví a Papežskou radou pro jednotu křesťanů.

- 1968 „Ke chvále jeho slávy“ (Ef 1,14)
- 1969 „Povolání ke svobodě“ (Ga 5,13)
(Přípravné setkání se konalo v Římě.)
- 1970 „Jsme spolupracovníci na Božím díle“ (1 K 3,9)
(Přípravné setkání se konalo v klášteře v Niederaltaich, NSR.)
- 1971 „... a přítomnost Ducha Svatého“ (2 K 13,13)
(Přípravné setkání se konalo v Bari, Itálie.)
- 1972 „Nové přikázání vám dávám“ (J 13,34)
(Přípravné setkání se konalo v Ženevě.)
- 1973 „Pane, nauč nás modlit se“ (L 11,1)
(Přípravné setkání se konalo v opatství Montserrat, Španělsko.)
- 1974 „Každý jazyk aby vyznával: Ježíš Kristus je Pán“ (Fp 2,1–13)
(Přípravné setkání se konalo v Ženevě.)
- (V dubnu 1974 byl členským církvím a jiným zainteresovaným stranám zaslán dopis ohledně ustanovení místních skupin, které by se zapojily do přípravy brožury k Týdnu modliteb za jednotu křesťanů. Jako první se tohoto záměru ujala australská skupina, která shromáždila přípravný materiál pro týden modliteb v roce 1975.)*
- 1975 „Boží záměr: vše v Kristu“ (Ef 1,3–10)
(Materiál z Austrálie. Přípravné setkání se konalo v Ženevě.)
- 1976 „Jsme povoláni stát se tím, čím jsme“ (1 J 3,2)
(Materiál z Konference karibských církví. Přípravné setkání se konalo v Římě.)
- 1977 „Vytrváme spolu v naději“ (Ř 5,1–5)
(Materiál z Libanonu uprostřed občanské války.
Přípravné setkání se konalo v Ženevě.)
- 1978 „Nejste již cizinci“ (Ef 2,13–22)
(Materiál vypracovaný ekumenickým týmem v Manchesteru, Anglie.)
- 1979 „Každý ať slouží druhým k oslavě Boží“ (1 P 4,7–11)
(Materiál z Argentiny. Přípravné setkání se konalo v Ženevě.)
- 1980 „Přijď tvé království“ (Mt 6,10)
(Materiál vypracovaný ekumenickou skupinou z Berlína. Přípravné setkání se konalo v Miláně.)
- 1981 „Tentýž duch – rozdílná obdarování – jedno tělo“ (1 K 12,3b–13)
(Materiál vypracovaný Graymoor Fathers, USA. Přípravné setkání se konalo v Ženevě.)
- 1982 „Ať všichni najdou domov v tobě, Pane“ (Ž 84)
(Materiál z Keni. Přípravné setkání se konalo v Miláně.)
- 1983 „Ježíš Kristus – život světa“ (1 J 1,1–4)
(Materiál z Irska. Přípravné setkání se konalo v Céligny, Švýcarsko.)

- 1984 „Povolání být jedno skrze kříž našeho Pána“ (1 K 2,2; Ko 1,20)
(Materiál vypracovaný ekumenickou skupinou. Přípravné setkání se konalo v Benátkách.)
- 1985 „Od smrti k životu s Kristem“ (Ef 2,4–7)
(Materiál z Jamajky. Přípravné setkání se konalo v Grandchamp, Švýcarsko.)
- 1986 „Budete mi svědky“ (Sk 1,6–8)
(Materiál z Jugoslávie [Slovinsko]. Přípravné setkání se konalo v Jugoslávii.)
- 1987 „Sjednocení v Kristu – nové stvoření“ (2 K 5,17 – 6,4a)
(Materiál z Anglie. Přípravné setkání se konalo v Taizé.)
- 1988 „Láska Boží zahání strach“ (1 J 4,18)
(Materiál z Itálie. Přípravné setkání se konalo v Pinerolo.)
- 1989 „Vytváření společenství: jedno tělo v Kristu“ (Ř 12,5–6a)
(Materiál z Kanady. Přípravné setkání se konalo ve Whaley Bridge, Anglie.)
- 1990 „Aby všichni byli jedno... aby svět uvěřil“ (J 17)
(Materiál ze Španělska. Přípravné setkání se konalo v Madridu.)
- 1991 „Chvalte Hospodina, všechny národy!“ (Ž 117; Ř 15,5–13)
(Materiál z Německa. Přípravné setkání se konalo v Rotenburg an der Fulda, Německo.)
- 1992 „Jděte... já jsem s vámi“ (Mt 28,16–20)
(Materiál z Belgie. Přípravné setkání se konalo v Bruggách.)
- 1993 „Nesme ovoce Ducha pro jednotu křesťanů“ (Ga 5,22–23)
(Materiál ze Zairu. Přípravné setkání se konalo v Curychu.)
- 1994 „Rodina Boží: povolaná, aby byla jedné mysli a jednoho srdce“ (Sk 4,23–37)
(Materiál z Irska. Přípravné setkání se konalo v Dublinu.)
- 1995 „Koinónia: společenství v Bohu a mezi sebou“ (J 15,1–17)
(Materiál vypracovaný Komisí pro víru a řád. Přípravné setkání se konalo v Bristolu, Anglie.)
- 1996 „Hle, stojím přede dveřmi a tluču“ (Zj 3,14–22)
(Materiál z Portugalska. Přípravné setkání se konalo v Lisabonu.)
- 1997 „Na místě Kristově vás prosíme: dejte se smířit s Bohem“ (2 K 5,20)
(Materiál vypracovaný Ekumenickou radou církví ve Skandinávii. Přípravné setkání se konalo ve Stockholmu.)
- 1998 „Duch přichází na pomoc naší slabosti“ (Ř 8,14–27)
(Materiál z Francie. Přípravné setkání se konalo v Paříži.)
- 1999 „Bůh bude přebývat mezi nimi a oni budou jeho lid“ (Zj 21,1-7)
(Materiál z Malajsie. Přípravné setkání se konalo v klášteře v Bose, Itálie.)
- 2000 „Pochválen buď Bůh, který nás v Kristu obdařil vším duchovním požehnáním“ (Ef 1,3–14)
(Materiál z Blízkého východu. Přípravné setkání se konalo v La Verně, Itálie.)
- 2001 „Já jsem ta cesta, pravda i život“ (J 14,1–6)
(Materiál z Rumunska. Přípravné setkání se konalo ve Vulcanu.)

- 2002 „U tebe je pramen žití“ (Ž 36,6–10)
(Materiál vypracovaný CCEE a CEC. Přípravné setkání se konalo v Ottmaringu, Německo.)
- 2003 „Tento poklad máme však v hliněných nádobách“ (2 K 4,4–18)
(Materiál z Argentiny. Přípravné setkání se konalo v Los Rubios, Španělsko.)
- 2004 „Svůj pokoj vám dávám“ (J 14,23–31)
(Materiál z Aleppa v Sýrii. Přípravné setkání se konalo v Palermu, Sicílie.)
- 2005 „Kristus – jediný základ církve“ (1 K 3,1–23)
(Materiál ze Slovenska. Přípravné setkání se konalo v Piešťanech.)
- 2006 „Kde jsou dva nebo tři shromážděni ve jménu mém, tam jsem já uprostřed nich“
(Mt 18,18–20)
(Materiál z Irska. Přípravné setkání se konalo v Prosperous, hrabství Kildare.)
- 2007 „I hluchým dává sluch a němým řeč“ (Mk 7,31–37)
(Materiál z Jižní Afriky. Přípravné setkání se konalo ve Faverges, Francie.)
- 2008 „V modlitbách neustávejte“ (1 Te 5,12a.13b–18)
(Materiál z USA. Přípravné setkání se konalo v Graymooru, Garrison, USA.)
- 2009 „Budou v tvé ruce jedním celkem“ (Ez 37,15–28)
(Materiál z Koreje. Přípravné setkání se konalo v Marseilles, Francie.)
- 2010 „Vy jste toho svědky“ (L 24,48)
(Materiál ze Skotska. Přípravné setkání se konalo v Glasgow.)
- 2011 „Sjednocení v učení apoštolů, společenství, lámání chleba a modlitbě“ (srov. Sk 2,42)
(Materiál z Jeruzaléma. Přípravné setkání se konalo v Saydnaya, Sýrie.)
- 2012 „Všichni budeme proměněni skrze vítězství našeho Pána Ježíše Krista“
(srov. 1 K 15,51–58)
(Materiál z Polska. Přípravné setkání se konalo ve Varšavě.)
- 2013 „Co od nás Hospodin žádá?“ (srov. Mi 6,6-8)
(Materiál z Indie. Přípravné setkání se konalo v Bengalúru.)
- 2014 „Je snad Kristus rozdělen?“ (1 K 1,1–17)
(Materiál z Kanady. Přípravné setkání se konalo v Montréalu.)
- 2015 „Ježíš jí řekne: ‚Dej mi napít!‘“ (J 4,7)
(Materiál z Brazílie. Přípravné setkání se konalo v São Paulu.)
- 2016 „Povolání hlásat mocné skutky Páně“ (srov. 1 P 2,9)
(Materiál z Lotyšska. Přípravné setkání se konalo v Rize.)
- 2017 „Smíření – Kristova láska nás nutí“ (2 K 5,14–20)
(Materiál z Německa. Přípravné setkání se konalo ve Wittenbergu.)
- 2018 „Tvá pravice, Hospodine, velkolepá v síle“ (Ex 15,6)
(Materiál z Karibiku. Přípravné setkání se konalo v Nassau na Bahamách.)
- 2019 „Budeš usilovat o spravedlnost, a jen o spravedlnost“ (Dt 16,18–20)
(Materiál z Indonésie. Přípravné setkání se konalo v Jakartě.)
- 2020 „Zachovali se k nám neobyčejně laskavě“ (Sk 28,2)
(Materiál z Malty. Přípravné setkání se konalo v maltském Rabatu.)

Několik klíčových dat z historie Týdne modliteb za jednotu křesťanů

- asi 1740 Ve Skotsku se objevují stoupenci letničního hnutí napojení na Severní Ameriku. Jejich obnovné snahy zahrnují společné modlitby všech církví za sebe navzájem.
- 1820 Rev. James Haldane Stewart uveřejňuje „Náměty ke všeobecnému společenství křesťanů pro vylití Ducha“.
- 1840 Rev. Ignatius Spencer, konvertita k římskokatolické církvi, navrhuje vytvořit „Společenství modlitby za jednotu“.
- 1867 První Lambethská konference biskupů anglikánské církve podtrhuje v preambuli svého prohlášení důležitost modlitby za jednotu.
- 1894 Papež Lev XIII. podporuje zavedení Oktávu modliteb za jednotu v období Letnic.
- 1908 Na popud Rev. Paula Wattsona je zaveden „Oktáv jednoty církve“.
- 1926 Hnutí Víra a řád začíná vydávat „Podněty k Oktávu modliteb za jednotu křesťanů“.
- 1935 Abbé Paul Couturier z Francie doporučuje zavedení „Všeobecného týdne modliteb za jednotu křesťanů“ na obecném základě modliteb za „jednotu, kterou chce Kristus, dosaženou tak, jak on chce.“
- 1958 „Unité Chrétienne“ z Lyonu ve Francii a Komise pro víru a řád Světové rady církví začínají spolupracovat na přípravě materiálu pro týden modliteb.
- 1964 Papež Pavel VI. a patriarcha Athenagoras I. se v Jeruzalémě společně modlí Ježíšovu modlitbu „Aby všichni byli jedno“ (J 17,21).
- 1964 Dekret II. vatikánského koncilu o ekumenismu zdůrazňuje, že modlitba je duší ekumenického hnutí, a vyslovuje se pro slavení týdne modliteb.
- 1966 Komise pro víru a řád Světové rady církví a Sekretariát pro podporu jednoty křesťanů (později přejmenovaný na Papežskou radu pro jednotu křesťanů) začínají s oficiální přípravou textů pro každoroční týden modliteb.
- 1968 První oficiální použití materiálu týdne modliteb připraveného Komisí pro víru a řád a Sekretariátem pro podporu jednoty křesťanů.
- 1975 Poprvé je pro týden modliteb jako základní text použit materiál připravený místní ekumenickou skupinou. Tento první text vytvořila skupina z Austrálie.
- 1988 Texty týdne modliteb jsou použity při inaugurační bohoslužbě Křesťanské federace Malajsie, která sdružuje hlavní křesťanské církve v zemi.
- 1994 Text pro rok 1996 připraven ve spolupráci s YMCA a YWCA.
- 2004 Je dosaženo dohody, že Komise pro víru a řád a Papežská rada pro jednotu křesťanů budou texty pro týden modliteb vydávat a rozšiřovat ve stejném formátu.
- 2008 Oslava stého výročí Týdne modliteb za jednotu křesťanů – jeho předchůdce, Oktáv jednoty církve, se poprvé slavil roku 1908.